

Verenigingen en overheidsopdrachten

Que?

Op 1 juli wordt een [nieuwe wetgeving](#) inzake overheidsopdrachten van kracht. Overheidsopdrachten zijn werken, leveringen of diensten die de overheid ‘bestelt’ of waartoe ze opdracht geeft. De overheid kan niet lukraak kiezen wie ze wat laat doen of leveren, maar is gebonden aan strikte regels. In bepaalde gevallen blijken ook niet-overheden, zoals middenveldorganisaties, vzw’s, verenigingen gebonden aan die regels.

Deze brochure beoogt een algemene toelichting over deze problematiek voor verenigingen die er helemaal niet mee vertrouwd zijn. Ze omvat basisinfo over het toepassingsgebied van deze regelgeving en de te volgen procedures¹.

Moet uw vereniging voldoen aan deze regelgeving?

- Belangrijkste is wat je als organisatie doet, niet of je privé of publiek opgericht werd, of vzw bent;
- Niet de statuten of redenen van oprichting zijn van belang, wél de activiteiten van een organisatie;
- “Algemeen belang wordt zeer ruim geïnterpreteerd. “de uitgeoefende activiteit komt minstens onrechtstreeks een ruimere gemeenschap van personen ten goede en is niet uitsluitend gericht op behoeften van welbepaalde personen”;
- Van zodra de overheid bij jouw organisatie ‘betrokken’ is, gaat men uit van ‘activiteiten ikv algemeen belang’;

Feitelijke vereniging?

Feitelijke verenigingen, lokale afdelingen zonder rechtspersoonlijkheid,... die afhangen van een overkoepelende (moeder)entiteit die op haar beurt voldoet aan de drie cumulatieve voorwaarden. Via deze overkoepelende (moeder)entiteit zullen zij immers als aanbestedende overheid worden beschouwd. Uiteraard moeten zij hiertoe als entiteit zonder rechtspersoonlijkheid wel zelf aan de twee voorwaarden (voorzien in behoeften van algemeen belang en bijzonder overheidsinvloed) voldoen.

50% financiering?

- Van een financiering ‘in hoofdzaak’ is sprake zodra meer dan de helft van de financiële middelen ter beschikking worden gesteld door een of meer aanbestedende overheden.

¹ Deze brochure is gebaseerd op het ontwerp van “interpretatieve omzendbrief over de toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten op vzw’s, verenigingen” (juni 2013). Beperkte wijzigingen zijn niet uitgesloten.

- Onder overheidsfinanciering moet men alle financieringsbronnen van overheidswege verstaan, zowel de rechtstreekse als onrechtstreekse financiering.
- Dit impliceert dat een entiteit aan het begin van het begrotings- of boekjaar moet uitgaan van (geraamde) cijfers en één jaar moet vooruit rekenen om te bepalen of het criterium van de meerderheidsfinanciering voor het komende jaar is vervuld.
- Aangezien de Europese richtlijnen hieromtrent geen verplichtingen bevatten en het gebruik van het begrotingsjaar slechts een aanbeveling van het Europees Hof van Justitie is, wordt bij voorkeur gekozen voor het gebruik van één jaar voorafgaand aan de datum van de beslissing als berekeningsbasis.

Uw vereniging moet niet voldoen → sommige van uw activiteiten wel?

- Bepaalde activiteiten van een organisatie die met een projectsubsidie uitgevoerd worden en die aan drie cumulatieve voorwaarden voldoen, vallen onder de regelgeving
- (1) Drempelbedrag wordt bereikt
- (2) Rechtstreekse subsidie voor meer dan vijftig procent door overheden of publiekrechtelijke instellingen: voor de toepassing van deze 50%-regel moeten enkel de rechtstreekse subsidies die uitsluitend voor de opdracht in kwestie zijn bestemd (vaak 'projectsubsidie' genoemd), in rekening worden gebracht. Vanzelfsprekend moeten de rechtstreekse subsidies van verschillende overheden worden samengeteld bij de berekening van het subsidiepercentage.
- (3) Voorwerp van de opdracht: Enkel voor werken (en diensten die met die werken samenhangen)

Welke procedures moet uw vereniging volgen?

Er bestaat een heel gamma aan [gunningswijzen en modaliteiten](#).

- aanbesteding
- offerteaanvraag
- onderhandelingsprocedure
- concurrentiedialoog
- promotieopdracht voor werken
- ontwerpenwedstrijd
- concessie voor openbare werken
- raamovereenkomst

Modaliteiten:

- open of beperkte procedure
- dynamisch aankoopstelsel
- elektronische veiling

Welke van deze gunningswijzen en modaliteiten je als vereniging kiest, hangt af van de aard én de kostprijs van de opdracht.

- Als vereniging kan je altijd kiezen tussen (1) aanbesteding en (2) offerteaanvraag én tussen een (1) open en (2) beperkte procedure
- De keuze tussen aanbesteding en offerteaanvraag houdt duidelijk verband met de aard van het project en de opportuniteit van het in mededinging stellen van de kwaliteitsaspecten van de opdracht.
- De keuze tussen een open en beperkte procedure kan afhangen van het aantal verwachte deelnames, de kostprijs voor het indienen van een offerte door inschrijvers, de gevoeligheid van de te verspreiden informatie of de tijdsdruk.
- Elke gunningsprocedure kent een eigen verloop met verschillen in de wijze waarop de markt moet geraadpleegd worden en gradaties van formalisme die hiermee gepaard gaan.
- Vaak voorkomend bij verenigingen zijn opdrachten tussen €8500 en €85.000. In dit geval is de 'onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking' sterk aanbevolen! (*maar niet verplicht, je vereniging kan ook een andere procedure kiezen, maar die zijn veelal omslachtiger*)
 - De onderhandelingsprocedure is een uitzonderingsprocedure. Je moet duidelijk motiveren waarom je voor deze procedure kiest.
 - Die motivatie is vrij evident: de onderhandelingsprocedure is flexibeler en vrijer dan de standaardgunningsprocedures. Als vereniging heb je meer vrijheid om de procedure in te richten en te doorlopen. Belangrijkste voordeel is dat er met alle 'aanbieders' kan onderhandeld worden tijdens de procedure.
 - Je bent verplicht offerte te vragen bij minstens drie aanbieders.
 - Let wel: "De basis voor deze mogelijkheid is niet het geraamde bedrag van de opdracht, maar wel het effectief goed te keuren bedrag van de opdracht op het ogenblik van de gunning. Het betreft de totale uitgave die aan de plaatsing van de opdracht is verbonden. Uiteraard mag men een opdracht niet kunstmatig opdelen om voor elk afzonderlijk deel onder het drempelbedrag te blijven."

Let op!

- Als vereniging heb je nooit 100% rechtszekerheid ivm het toepassen van deze regelgeving: de beoordeling gebeurt telkens op basis van de concrete feitelijke omstandigheden
- Kijk goed naar de bepalingen in bv. subsidiebesluiten! Zo zou de overheid de toepassing van de regelgeving bijvoorbeeld kunnen opleggen voor andere opdrachten, voor opdrachten vanaf een lager drempelbedrag of vanaf een lager subsidiepercentage,... De overheid kan dergelijke beslissing nemen via een wetgevend initiatief, maar dit kan evengoed gebeuren via het ministerieel besluit of het besluit van de leidend ambtenaar dat de subsidie toekent.

- Bij het bepalen of je organisatie al dan niet onder de wetgeving valt, is het belangrijkste wat je als organisatie doet, niet of je privé of publiek opgericht werd, of vzw bent / niet de statuten of reden van oprichting zijn van belang, wél de activiteiten van een organisatie.
- “Algemeen belang wordt zeer ruim geïnterpreteerd: “de uitgeoefende activiteit komt minstens onrechtstreeks een ruimere gemeenschap van personen ten goede en is niet uitsluitend gericht op behoeften van welbepaalde personen” → Van zodra de overheid bij jouw organisatie ‘betrokken’ is, gaat men uit van ‘activiteiten ikv algemeen belang’.
- Opdrachten mogen nooit kunstmatig opgedeeld worden om onder bepaalde drempelbedragen te blijven.

Meer weten: www.deverenigdeverenigingen.be/overheidsopdrachten